

*Pilotversion för medlemsföretag synliga på Edtechkartan Skola under AI - för tillgång till leverantörernas ifyllda checklistor och vilka som har tillgång till den, se sida på Edtechkartans guide om AI-förordningen.*

## Checklista: Transparens kring AI-funktioner i utbildning

Digitala tjänster inom utbildning använder i ökande grad AI för att generera innehåll, analysera data, ge rekommendationer eller anpassa lärande och funktioner. AI som kan vara generativ, analytisk eller adaptiv och påverka både undervisning, lärande och verksamhetsprocesser. Denna checklista är framtagen för att skapa transparens kring hur AI används i en edtechtjänst och för att underlätta dialog mellan leverantör och huvudman.

### Om checklistan

Checklistan är ett frivilligt verktyg som medlemmar i Swedish Edtech kan använda för att beskriva hur AI-funktioner är utformade och hur data hanteras i tjänsten.

*Den är inte en kvalitetsbedömning eller juridisk prövning, utan ett underlag för beskrivning och proportionerlig intern genomgång.* Det är en självdeklaration som tydliggör hur AI används i en tjänst, med fokus på hur den påverkar beslut som rör användaren och om användardata används för modellträning eller förbättring.

Checklistan används än så länge endast inom ramen för [Edtechkartan Skola](#) och de leverantörer som finns under området "AI-funktionalitet inom lärande", och med olika AI-taggar.

Leverantören ansvarar för att de uppgifter som lämnas är korrekta och aktuella. Huvudman ansvarar för att bedöma tjänsten inom ramen för den egna organisationens ansvar, inklusive eventuella krav på informationsklassning, avtal och konsekvensbedömning. Informationen kan användas som underlag för intern genomgång hos huvudman, till exempel inför införande, upphandling eller dataskyddsbedomning.

### AI-kategorier

#### Hur kategorin bestäms

Några av frågorna i checklistan avgör vilken **AI-kategori** tjänsten motsvarar. Dessa rör två centrala områden: *hur AI påverkar beslut eller rekommendationer som rör användaren och om användardata används för modellträning eller förbättring av AI-modellen*. Övriga frågor är fördjupande och påverkar inte kategorin. De tre kategorierna av AI som används är i sig förenliga med användning i utbildningsmiljö, skillnaden ligger i hur integrerad AI är i beslut och datahantering och därmed vilket behov av intern analys som kan finnas. Vid bedömning gäller alltid den högsta tillämpliga kategorin.

## Beskrivning av kategorierna

### ■ Kategori 1: AI hjälper

**AI fungerar som ett stödverktyg.** AI genererar eller sammanställer innehåll men påverkar inte beslut om elev eller användare. Användardata används inte för att träna modellen.

**Exempel:**

AI genererar exempeltexter eller övningar.  
AI hjälper lärare formulera återkoppling.  
AI sammanfattar material.

**Vad det betyder för huvudman:**

Ingen automatiserad påverkan på bedömning eller progression, ingen modellträning på elevdata.

**Regelverksmässigt:**

Inga automatiserade beslut enligt GDPR artikel 22.

### ■ ■ Kategori 2: AI föreslår

**AI fungerar som beslutsstöd, men en människa fattar alltid det slutliga beslutet.** AI kan analysera eller ge rekommendationer som påverkar undervisning eller bedömning. Modellträning kan ske, men endast enligt särskilt avtal med kunden.

**Exempel:**

AI föreslår betygsnivå som lärare granskar.  
AI identifierar elever som riskerar att inte nå mål.  
AI anpassar progression baserat på analys.  
Modellen förbättras med användardata enligt avtal.

**Vad det betyder för huvudman:** AI kan påverka hur beslut fattas, men ersätter inte mänsklig bedömning. Användardata kan användas för förbättring inom avtalade ramar. Intern samordning mellan verksamhet, It och juridik kan vara relevant.

**Regelverksmässigt:** Krav på transparens och mänsklig kontroll kan aktualiseras.

### ■ ■ ■ Kategori 3: AI avgör

**AI påverkar beslut direkt eller använder användardata för generell modellträning enligt leverantörens standardvillkor.** Beslut kan ske utan manuell kontroll, eller så används användardata bredare än inom ett kundspecifikt avtal.

**Exempel:**

AI sätter nivå eller styr progression automatiskt.  
AI avgör tillgång till funktioner.  
Användardata används för generell modellträning enligt standardvillkor.

**Vad det betyder för huvudman:** AI är integrerad i centrala beslut eller datahantering. Elevdata kan användas för bredare modellförbättring. Fördjupad juridisk och verksamhetsmässig genomgång bör göras före införande. Konsekvensbedömning (DPIA) kan vara relevant beroende på sammanhang.

**Regelverksmässigt:** Kan omfattas av regler om automatiserat beslutsfattande och, i vissa fall, krav på konsekvensbedömning och riskhantering. Se också AI-förordningens bestämmelser om hög-risk-system.

## AI och regelverken

Användning av AI-funktionalitet i utbildning omfattas av både dataskyddsförordningen (GDPR) och EU:s AI-förordning. När AI används i en tjänst och behandlar personuppgifter gäller samma grundläggande regler som för annan digital behandling av elev- och användardata. Det handlar bland annat om att det ska finnas en tydlig rättslig grund, att uppgifter bara får användas för bestämda ändamål och att användarna ska få tydlig information om hur deras data används.

Om AI används som stöd vid bedömning, progression eller tillgång till funktioner behöver det säkerställas att det finns mänsklig kontroll och att besluten kan förklaras. I vissa fall kan det också vara aktuellt att göra en konsekvensbedömning (DPIA), precis som vid andra behandlingar som innebär förhöjd risk. Huvudmannen ansvarar för att personuppgiftsbehandlingen sker korrekt i den egna organisationen, medan leverantören ansvarar för att tjänsten är utformad så att den kan användas på ett sätt som uppfyller regelverkets krav.

AI-förordningen kompletterar GDPR genom att ställa krav på transparens och dokumentation för AI-system. För vissa användningar inom utbildning, till exempel om AI används för att påverka bedömning eller tillträde, kan ytterligare krav gälla. Det innebär i praktiken att leverantören behöver ha ordning på riskhantering och dokumentation, och att kunden behöver säkerställa att tjänsten införs och används på ett ansvarsfullt sätt.

I mångt och mycket handlar det om vanligt informationssäkerhets- och dataskyddsarbete: ju mer direkt ett AI-system påverkar individer eller använder personuppgifter för att förbättra modeller, desto viktigare är det med tydlig ansvarsfördelning, dokumentation och intern genomgång före införande.

## Checklista - självdeklaration

Datum för ifyllande: Klicka eller tryck här för att ange text.

Leverantör: Klicka eller tryck här för att ange text.

Kontaktuppgifter: Klicka eller tryck här för att ange text.

### DEL 1: Användning och transparens

#### 1. Hur används AI-funktionen i tjänsten?

*(Flera alternativ kan markeras)*

- Generering av text, bild eller annat innehåll
- Sammanfattning, strukturering eller bearbetning av innehåll
- Återkoppling eller rekommendationer
- Analys eller prediktion baserad på användardata
- Automatiserad anpassning av innehåll eller progression
- Annat, beskriv: Klicka eller tryck här för att ange text.

#### 2. Är det tydligt för användaren när AI används?

- Ja, tydligt markerat i tjänsten
- Ja, framgår i användarvillkor/information
- Nej

#### 3. Hur kan AI-genererade rekommendationer eller beslut förklaras eller granskas?

- AI-resultat kan granskas av människa innan användning
- Användaren kan begära förklaring
- Det finns dokumenterad beskrivning av hur funktionen fungerar
- Ingen särskild förklaringsfunktion

#### 3b. Loggas AI-genererade beslut eller rekommendationer så att de kan följas upp i efterhand?

- Ja, loggning sker och är tillgänglig för kunden
- Ja, loggning sker internt hos leverantören
- Nej
- Ej tillämpligt

## DEL 2: Påverkan på beslut

### 4. Hur påverkar AI-funktionen bedömning eller beslut?

- Används endast som stöd
  - Kategori 1 (om ingen modellträning)
- Ger förslag som granskas av människa innan användning
  - minst kategori 2
- Används som underlag i bedömning eller beslut
  - minst kategori 2
- Påverkar beslut direkt
  - Kategori 3

### 4b. Finns möjlighet till manuell omprövning av AI-genererade beslut eller rekommendationer?

- Ja, alltid före beslut
- Ja, i efterhand på begäran
- Ja, genom organisatorisk kontroll (t.ex. lärare granskar resultat)
- Nej
- Ej tillämpligt

## DEL 3: Modellträning och användardata

### 5. Används användardata för att träna eller förbättra AI-modellen?

- Nej
  - Påverkar inte kategori uppåt
- Ja, enligt särskilt avtal med kund
  - minst kategori 2
- Ja, enligt våra standardvillkor
  - Kategori 3

Fritt att beskriva hur eventuell modellträning sker: Klicka eller tryck här för att ange text.

### 5b. Om modellträning förekommer

- Kundenspecifik modellträning
- Kundens data separeras tekniskt från andra kunders data

- Anonymiserade eller aggregerade data används
- Data kan användas i generell modellförbättring enligt leverantörens villkor
- Annat, beskriv: Klicka eller tryck här för att ange text.

### 5c. Används extern AI-modell eller tredjepartsleverantör för AI-funktionen?

- Nej, egenutvecklad modell
- Ja, extern modell utan att användardata delas vidare
- Ja, extern modell där användardata behandlas för tjänstens funktion
- Ja, extern modell där data kan användas för generell modellträning

Vid ja, hur regleras detta i avtal? (kort fritext): Klicka eller tryck här för att ange text.

### 6. Hur säkerställs att användardata inte används för otillåten profilering eller kommersiell vidareanvändning?

- Användardata används inte för generell modellträning utanför kundens miljö
- Användardata används endast för avtalat utbildningssyfte
- Tekniska och organisatoriska begränsningar finns dokumenterade
- Ingen profilering sker
- Annat, beskriv: Klicka eller tryck här för att ange text.

## DEL 4: Kompletterande frågor för dialog om dataskydd

De här frågorna påverkar inte nivån, men är med eftersom hantering av personuppgifter och dataåtkomst ofta är centrala i analysen. Svaren ger ett samlat underlag inför eventuell upphandling, informationsklassning eller avtalsprocess.

### 7. Behandlar tjänsten personuppgifter?

- Nej
- Ja, grundläggande uppgifter
- Ja, prestations- eller användardata
- Ja, särskilda kategorier

### 8. Hur säkerställs dataminimering?

- Endast nödvändiga uppgifter samlas in
- Uppgifter raderas när de inte längre behövs
- Funktioner kan användas utan personuppgifter
- Annat, beskriv: Klicka eller tryck här för att ange text.

### 9. Var lagras personuppgifter?

- Endast inom EU/EES
- Även utanför EU/EES (med skyddsåtgärder)

### 10. Personuppgiftsbiträdesavtal

- Tjänsten kräver PuB-avtal
- Behandling sker inom kundens befintliga avtal

### Sammanfattning: Nivå enligt ovan svar

- Kategori 1 – AI hjälper
- ■ Kategori 2 – AI föreslår
- ■ ■ Kategori 3 – AI avgör

Eventuell kort kommentar: Klicka eller tryck här för att ange text.

*Vid frågor om checklistans upplägg och innehåll, kontakta Swedish Edtech:  
Johanna Karlén, [johanna.karlen@swedishedtechindustry.se](mailto:johanna.karlen@swedishedtechindustry.se)*

Visningsexemplar